



Beroepencluster

Bestuurder heftruck/reachtruck

Sectoroverschrijdend

In samenwerking met

Compensatiefonds voor Bestaanszekerheid voor de Haven van Zeebrugge

EDUCAM

Het Centrum voor Opleiding, Bijscholing en Omscholing in de Textiel en breigoednijverheid

(COBOT)

Het Fonds voor vakopleiding in de Bouwnijverheid (FVB)

Het Instituut voor Naschoolse Opleiding van de Metaalverwerkende nijverheid (INOM)

Het Opleidingscentrum Hout (OCH)

Het Sociaal Fonds voor het Goederenvervoer en aanverwante activiteiten

voor rekening van derden (SFG)

VORMELEK



Beroepencluster

Bestuurder heftruck/reachtruck

Sectoroverschrijdend

De infobank over beroepenstructuren en beroepsprofielen kan worden geraadpleegd op de
SERV-website: www.serv.be, via de link beroepsprofielen.

WD/2004/4665/07

SERV | Wetstraat 34-36 | 1040 Brussel | Tel: 02.20.90.111 | Fax: 02.21.77.008 | serv@serv.be | www.serv.be

Inhoud

| | |
|---|-----------|
| Inhoud | 3 |
| Inleiding | 5 |
| 1. Afbakening en omschrijving..... | 7 |
| 1.1. Domein | 7 |
| 1.2. Afbakening..... | 9 |
| 1.2.1 Sector van logistiek en transport..... | 11 |
| 1.2.2 Sector van de havens | 12 |
| 1.2.3 Overige sectoren | 13 |
| 1.3. Beroepsinhoud..... | 13 |
| 1.4. Doorgroeimogelijkheden | 15 |
| 2. Taken en Competenties | 17 |
| 2.1. Voorbereidende taken..... | 18 |
| 2.1.1 Plannen en organiseren van het eigen werk..... | 18 |
| 2.2. Uitvoerende taken..... | 19 |
| 2.2.1 Controleren van de bedrijfszekerheid van de reachtruck/heftruck | 19 |
| 2.2.2 Gebruiken van voorzetapparatuur..... | 20 |
| 2.2.3 Rijden en parkeren met het transportmiddel..... | 21 |
| 2.2.4 Opnemen, verplaatsen, stapelen en ontstapelen van een lading..... | 22 |
| 2.2.5 Laden en lossen van externe transportmiddelen | 24 |
| 2.2.6 Administratie bijhouden..... | 25 |
| 2.2.7 Instaan voor de orde en netheid op de werkplek | 25 |
| 2.3. Ondersteunende taken..... | 26 |
| 2.3.1 Veiligheid..... | 26 |
| 2.3.2 Milieu..... | 27 |
| 3. Competenties | 28 |
| 3.1. Algemene beroepskennis | 28 |
| 3.2. Sleutelvaardigheden | 30 |
| 3.3. Specifieke vereisten..... | 32 |
| 4. Bijzondere arbeidsomstandigheden | 33 |
| 5. Arbeidsorganisatie..... | 34 |
| 6. Knelpunten | 36 |
| 7. Toekomstige evoluties..... | 37 |
| 7.1. Algemeen..... | 37 |

| | |
|--|-----------|
| 7.2. Taken..... | 38 |
| 7.3. Competenties..... | 38 |
| 8. Beroepsfiches | 39 |
| Verklarende woordenlijst | 44 |
| Lijst van organisaties en bedrijven die deel uitmaakten van de conferenties | |
| ‘Bestuurder heftruck/reachtruck’ | 45 |
| Bijlage: Voorbeeld controlekaart eigen onderhoud rollend materiaal..... | 46 |
| Bronnen – Literatuurlijst | 47 |

Inleiding

In dit document worden de beroepen bestuurder heftruck/reachtruck beschreven voor de:

- auto en aanverwante sectoren
- bouwsector
- elektrotechnische sector
- internationale handel, het vervoer en de aanverwante bedrijfstakken
- metaal en technologische industrie
- stoffering en houtbewerking
- textielsector
- sector van transport en logistiek
- sector van de havens

In hoofdstuk 1 komt de afbakening en de omschrijving van de beroepsinhouden van de bestuurder heftruck/reachtruck aan bod. In de afbakening wordt onder meer weergegeven met welke andere beroepen deze beroepen niet mogen worden verward. Vervolgens worden kort de beroepsinhouden omschreven. Tenslotte wordt toegelicht welke doorgroeimogelijkheden er bestaan voor de bestuurder heftruck/ reachtruck.

In hoofdstuk 2 gaan wij dieper in op de taken en competenties van deze beroepen. In de SERV beroepsprofielen wordt een onderscheid gemaakt tussen voorbereidende, uitvoerende en ondersteunende taken. Het onderliggend doel van deze takenanalyse is het detecteren van de taken en competenties die voor de uitoefening van de beroepen bestuurder heftruck/reachtruck binnen deze sectoren vereist zijn. De SERV maakt beroepsprofielen die slaan op de doorsnee beroepsuitoefening waardoor we abstractie maken van de verschillen die kunnen bestaan tussen de ondernemingen onderling. We geven ook het beroepsprofiel van een beginnend beroepsbeoefenaar. Dit geeft een indicatie van wat iemand moet kennen en kunnen na een basisopleiding.

Hoofdstuk 3 behandelt het geheel van competenties voor de bestuurder heftruck/ reachtruck. Er volgt een overzicht van de algemene beroepskennis, de sleutelvaardigheden en de specifieke vereisten die noodzakelijk zijn om deze beroepen uit te voeren.

De toelichting van de bijzondere arbeidsomstandigheden voor het uitoefenen van de beroepen van bestuurder heftruck/reachtruck vindt u terug in hoofdstuk 4.

De mate waarin het werk kan leiden tot lichamelijke en psychische belasting en de mogelijke preventieve maatregelen worden in dit hoofdstuk beschreven.

De arbeidsorganisatie waarmee de bestuurder heftruck/reachtruck te maken krijgt, wordt besproken in hoofdstuk 5.

Hoofdstuk 6 behandelt de knelpunten die voor de beroepen in de bedrijven worden aangetroffen. De toekomstige evoluties die voor de beroepen verwacht worden, zijn opgenomen in hoofdstuk 7.

“In verband met de leesbaarheid van de tekst is er voor gekozen om de mannelijke vorm te gebruiken. Waar hij of hem staat wordt uiteraard ook zij of haar bedoeld.”

1. Afbakening en omschrijving

1.1. Domein

Een bestuurder heftruck is een zeer universeel beroep dat men in Vlaanderen terugvindt in de primaire, secundaire en in beperkte mate de tertiaire sector. Dit is ook zo voor de bestuurder reachtruck, zij het in mindere mate omdat hij meer ingezet wordt voor gespecialiseerde activiteiten die verschillen van sector tot sector. Of de beroepen bijdragen tot de hoofd- of nevenactiviteit is enerzijds afhankelijk van de sector waarin zij werkzaam zijn. In de sector transport en logistiek en de sector van de havens dragen zij duidelijk bij tot de hoofdactiviteit terwijl in andere sectoren hun bijdrage ondersteunend is bij de productie-eenheid. Anderzijds oefent ook de grootte van het bedrijf, de arbeidsorganisatie, de verhandelde producten een invloed uit op de inhoud van deze beroepen.

De beroepen van bestuurder heftruck/reachtruck situeren zich binnen het veld van de logistieke arbeid. Over de term 'logistiek' bestaan in de praktijk nogal wat meningsverschillen. In de beroepsprofielen van de SERV wordt de term opgevat als het beheersingsproces van goederenbewegingen. Er wordt bovendien het uitvoeringsproces bijgerekend zodat de term 'logistiek' ook alle taken omvat die nodig zijn om de goederenstromen te beheersen. Dit houdt in: inkoop, verkoop, productie of bewerking en goederenbehandeling of magazijn (SERV, 1998). Bestuurders van een heftruck/reachtruck verrichten logistieke arbeid door het vervoeren van goederen over korte afstand en deze te behandelen.

Het sectoroverschrijdend beroep van bestuurder van een heftruck wordt anno 2003 reeds vermeld als kernberoep binnen de beroepenstructuur van de sector transport en logistiek en de sector van de havens. Echter, voor de andere sectoren die meewerkten aan de totstandkoming van het document, zijn deze beroepen transversaal¹. Verder wordt 'het besturen van een heftruck' als bijkomende competentie teruggevonden in verschillende beroepen. (bijvoorbeeld: magazijnier)

Volgende sectoren werkten mee aan de totstandkoming van het document:

- De sector transport en logistiek: kan omschreven worden als de sector die instaat voor het vervoer en de behandeling van goederen over de weg voor rekening van derden. Dit wil zeggen dat de vervoerder nooit de eigenaar is van de vervoerde goederen. De sector omvat twee subsectoren die samenvallen met:
 - PC140.04, goederenvervoer over de weg voor rekening van derden
 - PC140.09, goederenbehandeling voor rekening van derden. In deze sector gaat het eerder om een flow van goederen of om een dienstverleningsproces dan om een productieproces.

¹ Transversale beroepen zijn beroepen die we in een groot deel van de sectoren terugvinden en die min of meer dezelfde taken en invulling hebben. Beroepen zijn echter zelden volledig transversaal.

- Paritair comité voor het havenbedrijf PC 301

Onder het PC 301 voor het havenbedrijf vallen alle werkgevers en werknemers die in de havengebieden havenarbeid verrichten. Onder dit nationale Paritaire Comité ressorteren er 6 Paritaire Subcomités die bevoegd zijn voor respectievelijk de haven van Antwerpen, Gent, Brussel - Vilvoorde, Oostende - Nieuwpoort, Zeebrugge en Brugge.

In deze eerste twee sectoren worden de bestuurders heftruck/reachtruck voor tal van toepassingen die zeer speciaal zijn, ingezet: er worden bij het laden en lossen van schepen, treinen, containers en vrachtwagens heftrucks gebruikt met papierrolklemmen, vatenklemmen, balenklemmen, ...

- De sector van hout en stoffering. Deze sector valt samen met het Paritair Comité 126 voor de stoffering en houtbewerking. Deze sector bestaat uit de subsectoren: halffabrikaten & plaatmaterialen, meubel en zitmeubel, bouwelementen, houten verpakkingen en diversen.

- De elektrotechnische sector. Deze valt samen met het Paritair Sub Comité 149.01 voor de elektriciens: elektrische installatie en distributie.

In deze sector wordt in bedrijven die beschikken over een magazijn in beperkte mate gebruik gemaakt van heftrucks en reachtrucks. Het gaat meestal over toestellen met een hefcapaciteit van 2,5 ton, uitgerust met een klassieke vork met lippen. Hiermee worden europaletten op en af een vrachtwagen geladen en gestockeerd op rekken in een magazijn.

- De auto en aanverwante sectoren. Belangrijk hierbij is het Paritair Comité 112. De autosector bestaat uit de garagebedrijven, de koetswerkbedrijven, de depannagebedrijven, de benzinstations en de carwashes. De garagebedrijven omvatten ruw omschreven de invoer, distributie, verkoop en herstelling van nieuwe en tweedehands voertuigen voor wegverkeer. De koetswerkbedrijven richten zich op het herstellen en/of opbouw van koetswerk. Met aanverwante sectoren wordt bedoeld: de sector van de metaalhandel, de sector van de terugwinning van metalen en de sector van de edele metalen.

- De sector van de metaal en technologische industrie. Deze sector is ingedeeld in negen subsectoren met name: de metalen en materialen, metaalproducten, kunststoffen, mechanica en mechatronica, elektrotechniek en elektronica, ICT, automobiel, lucht- en ruimtevaart, defensie en veiligheid.

- De bouwsector omvat de ondernemingen waarvan de activiteiten vnl. bestaan in de opbouw, de verbouwing, de afbouw, het onderhoud, de herstelling of het slopen van bouwwerken. De ondernemingen die zich bezighouden met de fabricage en tevens het plaatsen van alle houten voorwerpen en producten, die door bestemming onroerend worden, of enkel en alleen met het plaatsen ervan. Wordt omvat door het Paritair Comité voor het bouwbedrijf, PC 124.

- De textielsector wordt in vijf subsectoren ondergebracht: de interieurtextiel, de kledingtextiel, de technisch textiel, de textiel(loon)veredeling, de spinnerijen (korte en lange vezels).

Het werkterrein van de heftruck kan het distributiecentrum, het magazijn, de af- en aanvoer naar productielijnen, het havengebied ... zijn. Heftrucks worden gebruikt voor het laden en lossen in en uit stellingen en van alle mogelijke transportmiddelen zoals vrachtwagens, treinen, vliegtuigen en schepen. Aangezien een reachtruck een dwarszit heeft en geen contragewicht heeft, wordt dit transportmiddel in zeer smalle gangen ingezet waardoor men veel ruimte kan besparen. Dit transportmiddel vindt men voornamelijk in magazijnen terug om goederen in de rekken te plaatsen en eruit te halen. Toch bleek uit een interview dat een reachtruck ook af en toe gebruikt wordt om vrachtwagens en andere externe transportmiddelen te lossen.

1.2. Afbakening

Heftrucks en reachtrucks vervoeren moeiteloos alles wat voor mensenhanden te zwaar, te groot en onhandelbaar is. Hiervoor worden transportwagens uitgerust met een hefinrichting om lasten over een kleine afstand te verplaatsen.

Er is een grote verscheidenheid aan transportmiddelen en benamingen. Vaak worden benamingen zoals heftruck, hefwagen, vorklift, palettruck... door elkaar gebruikt terwijl quasi hetzelfde wordt bedoeld. Dit document legt zich toe op beroepsbeoefenaars die werken met de reachtruck en de heftruck omdat deze in de praktijk de meest gebruikt zijn in België². Een aantal voertuigen die een zeer specifiek gebruik kennen in de havens zoals reachstacker, empty container handler, side loaders worden niet in dit document besproken.

Evenmin wordt het gebruik van de transpalet en orderpicker omschreven omdat het veilig gebruik snel is aangeleerd.

Ondanks dat de reachtruck en heftruck verschillende toestellen zijn en op verschillende plaatsen worden ingezet, kunnen deze bestuurders gelijktijdig in één document worden besproken omdat de beroepen een inhoudelijke en contextuele verwantschap hebben. Ze worden beschouwd als een cluster van beroepen (SERV, Beroepenstructuur, 2002).

Een belangrijke overeenkomst tussen de beroepen is dat zowel de bestuurder reachtruck en bestuurder heftruck 'veiligheidsfuncties' zijn. Dit wordt door de wettelijke bepalingen (ARAB art.124, § 1, 2°) omschreven als: "Elke betrekking die het besturen omvat van motorvoertuigen, kranen, rolbruggen, hijswerktuigen van welke aard ook, machines waarmee gevaarlijke

² Voor deze twee soorten van transportmiddelen bestaan verschillende benamingen. Zo wordt bijvoorbeeld een heftruck ook een vrijdragende heftruck genoemd, terwijl voor reachtruck ook wel reiktruck of heftruck met vooruitschuifbare mast of vork wordt gebruikt. Voor de leesbaarheid van het document wordt de meest gehanteerde benaming gebruikt, namelijk heftruck en reachtruck.

installaties of toestellen in werking worden gezet, in zover het besturen van die tuigen...de veiligheid van de werkgezellen...in gevaar brengt”³.

Meer concreet betekent een veiligheidsfunctie voor een bestuurder van een heftruck/reachtruck dat hij niet alleen de veiligheidsvoorschriften moet kennen, maar ze ook steeds correct moet toepassen. Letten op zijn eigen veiligheid als op de veiligheid van anderen op zijn werkplek is prioritair: een professioneel bestuurder is deze die een hoog rendement behaalt met inachtneming van alle veiligheidsrichtlijnen die hem ongevallenvrij maakt. Kortom: hun theoretische basis is nagenoeg gelijklopend. Ook bestaan er daarnaast op het gebied van sleutelvaardigheden en kennis veel overlappingsen tussen beide beroepen. Bijvoorbeeld: kennis van verpakkingsmaterialen, voorzetapparaten, laaddiagram, zwaartepunt...

Toch zijn er naast de contextuele en inhoudelijke verwantschap ook enkele relevante verschillen te onderkennen.

Ten eerste is de plaats waar een heftruck wordt ingezet verschillend van de plaats waar een reachtruck wordt gebruikt. Zo kan een heftruck binnen en buiten worden gebruikt terwijl een reachtruck vooral in smalle gangpaden (magazijn) voor fijner werk wordt ingezet. Indien er essentiële verschillen bestaan die invloed hebben op de taken en competenties of andere sleutelvaardigheden en kennis vereisen dan wordt dit duidelijk in dit document aangegeven. Het beroep van bestuurder reachtruck komt bovendien ook meer in grote en middelgrote bedrijven voor met een intensieve goederenbehandeling en gespecialiseerde magazijnen. Het beroep van bestuurder heftruck komt daarentegen zowel in kleine, middelgrote als grote bedrijven voor.

Ten tweede is de vorm en werking van de transportmiddelen anders waardoor de bestuurder een andere rijstijl zal moeten hanteren.

Het besturen van een reachtruck vraagt meer handigheid omdat je als het ware aan de zijkant zit en het zicht daardoor anders is. Vaak kunnen de bestuurders van een reachtruck ook een heftruck besturen. Omgekeerd is dat dikwijls niet altijd het geval. Het (mechanisch) verschil tussen reachtruck en heftruck worden ter verduidelijking kort hieronder weergegeven:

- heftruck: wordt ook wel vrijdragende heftruck of klassieke heftruck genoemd. Is een drie- of vierwieler waarvan de achterste wielen steunwielen zijn. Bij het draaien draait de achterzijde naar buiten. De hefmast staat vooraan met twee vorken. De mast is telescopisch uitschuifbaar en kan enkele graden vooruit en achteruit gekipt worden. Het volledig ladingsgewicht wordt gecompenseerd door het eigen gewicht van de heftruck. De lading bevindt zich vóór de voorwielen.

³ Uitsluitend van toepassing op werkgevers en werknemers zoals door art. 28 van het ARAB bepaald. Veiligheidsfuncties vergen een aangepaste registratie wanneer arbeidsongevallen zich voordoen. Indien een ongeval zich voordoet, moet de preventieadviseur erbij worden gehaald.

- reachtruck: wordt ook reiktruck of heftruck met vooruitschuifbare mast of vork genoemd. Bij dit behandelingstoestel kunnen ofwel de vorken ofwel de ganse mast door middel van hydraulische cilinders vooruit en achteruit bewogen worden. De vorken waarmee het pallet worden opgetild, zitten aan de zijkant. De zetel staat dwars om een goede zichtbaarheid naar voren en achteren te bevorderen. Bovendien zijn de bedieningen verschillend van deze van een heftruck. Net zoals de besturing die in omgekeerde zin op het stuurwiel werkt (180° of 360° stuurwiel). Wordt in bedrijven gebruikt waar tussen de stellingen geen ruimte is om te draaien. Een reachtruck kan bovendien op hogere hoogtes werken. Met ingeschoven mast wordt de stabiliteit groter omdat dan de lading gedeeltelijk tussen de voorste wielen komt te liggen. De bestuurder van een reachtruck zal zowel leeg als geladen rijden met ingetrokken mast en met de vorken in achterbuiging.

1.2.1 Sector van logistiek en transport

Voor deze sector zijn de bestuurders heftruck/reachtruck kernberoepen omdat zij rechtstreeks bijdragen tot de verkoop, winst en omzet en bovendien duidelijk verweven zijn met het specifieke karakter van de sector.

De bestuurders heftruck/reachtruck staan binnen de sector van logistiek en transport in contact met diverse andere beroepen. Binnen de sector transport en logistiek mag niet verward worden met de beroepen (hoofd)magazijnier, magazijnmedewerker. Hieronder vindt u een korte omschrijving van deze beroepen (SERV, Beroepenstructuur transport en logistiek, 2002).

Beroep: Hoofdmagazijnier

De hoofdmagazijnier is diegene die verantwoordelijk is voor het optimaal verlopen van de goederenbehandeling. Hij of zij coördineert, geeft leiding aan en oefent controle uit op de volledige magazijnafdeling.

Beroep: Magazijnier

De magazijnier is de polyvalente logistieke arbeider die instaat voor het ontvangen van de goederen (volgens tijdschema), het opslaan en verzenden ervan. Hij maakt gebruik van de interne transportmiddelen en/of van geautomatiseerde systemen om allerlei mogelijke (en op diverse wijzen verpakte) goederen te behandelen. Ook de administratieve ondersteuning en de opvolging van de correcte uitvoering van het fysisch behandelen van de goederen vallen onder de verantwoordelijkheid van deze persoon. De magazijnier staat in voor de coördinatie van een ploeg magazijnmedewerkers.

Afhankelijk van de grootte van de bedrijven zullen de *beroepen hoofdmagazijnier en magazijnier* al dan niet onderscheiden kunnen worden. In eerder kleine bedrijven zal enkel een magazijnier voorkomen die naast de coördinerende taken met betrekking tot de uitvoering van de

plannen van de logistiek manager ook zelf nog een deel uitvoerende taken vervult. Er zal in dat geval geen extra hoofdmagazijnier meer zijn. In eerder grote bedrijven zullen meerdere magazijniers aanwezig zijn die naast een aantal uitvoerende taken instaan voor de coördinatie van een ploeg magazijnmedewerkers. De hoofdmagazijnier zal op zijn beurt de coördinatie over deze magazijniers op zich nemen. Deze hoofdmagazijnier heeft zelf geen uitvoerende taken meer.

Beroep: Magazijnmedewerker

De magazijnmedewerker staat in voor de uitvoerende werkzaamheden in de goederenbehandeling, meerbepaald in het kader van de ontvangst, de opslag en het verzendklaar maken van goederen in het magazijn. De magazijnmedewerker behandelt de goederen meestal manueel, met transpaletten, orderverzameltrucks of stapelaars.

Tenslotte bestaan er ook verschillen met beroepen waar de heftruck in de productie-eenheid wordt aangewend buiten de sector van de transport en logistiek. Het besturen van een heftruck behoort tot het takenpakket van verschillende beroepen in verschillende sectoren. Zo zullen ook schrijnwerkers, productieoperators 'hout', vislosser/sorteerders, ... gebruik maken van de heftruck als een ondersteunende taak in de productie eenheid. Toch mogen deze beroepen niet verward worden met de beroepen bestuurder heftruck/reachtruck. Deze beroepen zullen als onderdeel van hun takenpakket occasioneel op de heftruck werken.⁴

Indien een dergelijke werknemer, bijvoorbeeld medisch ongeschikt is om een heftruck te besturen, betekent het niet dat hij totaal ongeschikt is voor het beroep in tegenstelling met de beroepen bestuurder heftruck/reachtruck waar het besturen een heftruck een essentiële taak is binnen het takenpakket.

1.2.2 Sector van de havens

Ook in deze sector zijn de bestuurders heftruck/reachtruck kernberoepen. De haven van Zeebrugge heeft reeds zelf 14 beroepsprofielen gemaakt. Ze zijn daarvoor vertrokken van functieprofielen die ook door hen, in samenwerking met de bedrijven in de haven van Zeebrugge, gemaakt werden.

Op basis daarvan hebben zij beroepsprofielen gemaakt van volgende beroepen:

1. Bull chauffeur
2. Ceelbaas

⁴ Het al dan niet occasioneel rijden met een heftruck of reachtruck zal geen invloed hebben op de veiligheidsfunctie. Zodra een beroep gebruik maakt van een heftruck moet de bestuurder voldoen aan een aantal veiligheidsvoorwaarden (attest, medische geschiktheid,...)

3. Foreman
4. Havenarbeider alle werk
5. Heftruck chauffeur
6. Heftruck chauffeur (+ 20 ton)
7. Kraanman
8. Markeerder
9. Portaalkraanman
10. Reachstacker chauffeur
11. Straddle-carrier chauffeur
12. Tugmaster chauffeur
13. Uitwijzer
14. Bobcatchauffeur

1.2.3 Overige sectoren

Voor de overige sectoren die meegewerkt hebben aan dit beroepsprofiel, zijn de hier omschreven beroepen geen kernberoepen maar transversale beroepen. Het zijn beroepen die binnen deze sectoren met min of meer dezelfde taken worden geconfronteerd maar die niet verweven zijn met het specifieke karakter, doelstelling of bestaansredenen van de sector.

1.3. Beroepsinhoud

Bestuurders heftruck/reachtruck verplaatsen en stapelen goederen over korte afstanden op een oordeelkundige en veilige manier. Een bestuurder van een reachtruck doet dit meestal binnen, bijvoorbeeld in het magazijn van de onderneming. Een heftruckbestuurder kan zijn werk ook uitvoeren op een haventerrein, in het ruim van een schip of in de laadruimte van een vliegtuig. Met andere woorden zowel in de interne als externe laad- en losruimte van een locatie.

Bestuurders heftruck/reachtruck krijgen hun opdrachten van hun hiërarchische overste maar zij bepalen zelf hoe zij het werk uitvoeren.

Bij het uitvoeren van zijn opdrachten moeten zij zich goed aan de geldende veiligheidsvoorschriften houden om ongelukken te voorkomen (cf. veiligheidsfunctie). In de eerste plaats moeten alle bestuurders vooral goed en voorzichtig kunnen rijden. Een ondeskundig gebruik van een heftruck/reachtruck levert niet alleen gevaar op voor de bestuurders maar ook voor diegene die met hem samenwerken. Naast de persoonlijke ongelukken kan ondeskundig gebruik aanzienlijke materiële schade toebrengen aan het transportmiddel en/of werkplek en het vervoerde materiaal (onder meer magazijninrichtingen, de gebouwen en de productie-

installaties). Bestuurders van een heftruck/reachtruck hebben als het ware de plicht om actief mee te werken aan het voorkomingbeleid. Hierin past de meldingsplicht. Dit wil zeggen dat zij hun hiërarchische oversten op de hoogte stellen van onveilige situaties.

Het aanvatten van het werk begint bij een elektrische heftruck of reachtruck met het ontkoppelen van de batterijhouder. Bij een thermische heftruck met het controleren van de LPG, benzine of diesel.

Bij het aanvatten van zijn werk is de bestuurder verplicht zijn transportmiddel dagelijks (preventief) te controleren en te onderhouden. Hij moet dagelijks bij het begin van zijn taak nagaan of het transportmiddel zich in een veilige staat bevindt. De minimumcontrole gebeurt aan de hand van een checklist, controleblad (zie bijlage 1: voorbeeld checklist).

Wanneer het transportmiddel een klein technisch mankement vertoont, noteert hij dat op het controleblad of de checklist en zal hij via zijn hiërarchische overste (bijvoorbeeld meester-gast of hoofdmagazijnier) de hulp van de monteur inroepen indien hij het zelf niet kan repareren. De controle moet efficiënt gebeuren en is zowel belangrijk voor de bestuurder (veiligheid, comfort) als voor de organisatie op langere termijn (rendement, vermindering ongevallen, beperking van onnodige onderhoudskosten).

De werkzaamheden van de bestuurder heftruck/reachtruck op de werkplek zijn divers. In eerste instantie wordt hij ingeschakeld bij de goederenbehandeling voor het laden en lossen. De heftruckbestuurder zal aan de hand van zijn laad- en loslijst goederen lossen en transporteren van de vrachtwagen naar het magazijn (of in omgekeerde richting). Bij het lossen zal hij de goederen registreren (scannen of tellen) en controleren op mogelijke schade (vóór ondertekenen van bijvoorbeeld vrachtbrief). Indien nodig, sorteert hij eerst de goederen voor het laden of lossen. Het lossen of laden in een vrachtwagen, wagon, ... kan gebeuren op twee manieren: ofwel rijdt de heftruck het voertuig binnen om te laden of te lossen ofwel doet hij dat vanaf de begane grond. Bij het uitvoeren van zijn opdrachten moet hij de grondstoffen en (afgewerkte) producten precies op de voorgeschreven plaats neerzetten. Een belangrijk onderdeel van zijn werk bestaat in het nauwkeurig ordenen van de werkplek.

Pas wanneer het laden en lossen is voltooid, wordt in tweede instantie de reachtruck of heftruck ingeschakeld om de goederen verder te behandelen. Eenvoudig gesteld zal de bestuurder van een reachtruck hoofdzakelijk de goederen in de rekken plaatsen of eruit halen in gangpaden waar weinig manoeuvreerruimte is. Om dit correct uit te voeren zal hij echter professioneel rijden moeten combineren met een zeker inzicht in de logistiek (goederenstroom). Zo zal hij bijvoorbeeld moeten inzien waarom iets een bepaalde plaats krijgt, wat het nut is van de scan-codes, ... Inzicht in het magazijn is even belangrijk als een goede rijstijl.

Goederen op de werkplek vergen een zeer nauwgezette opvolging. Zowel de bestuurder heftruck als reachtruck zal voor het nauwkeurig ordenen van de werkplek ruimte moeten vrijmaken als dat nodig is zodat alle pallets die bij elkaar horen ook op één plek kunnen worden teruggevonden (bijvoorbeeld artikels met eenzelfde codenummer). Het goed ordenen betekent ook dat zij regelmatig goederen zullen moeten verplaatsen.

Alles moet voorzichtig en veilig gebeuren maar bovendien met een zekere snelheid en vak-kennis. Beiden moeten allerlei ladingen op verschillende hoogtes stapelen en hiervoor verschillende soorten voorzetapparatuur gebruiken volgens het soort goed dat zij behandelen. De ladingen die zij behandelen vertegenwoordigen een kapitaal voor de onderneming: slechte stockage betekent vaak verlies en/of gevaar. Interne (en externe) kwaliteitsnormen dienen te worden gerespecteerd.

In vele ondernemingen staan zij daarnaast in voor het verder behandelen van de goederen. Voorbeeld: dozen dichtplakken, van tickets voorzien, de palet strak in folie wikkelen zodat de goederen niet beschadigd worden tijdens het transport, enzovoort.

Naast het vervoeren van goederen moeten zij hun handelingen en verplaatsingen ook administratief bijhouden. Zo zullen zij, afhankelijk van de onderneming bijvoorbeeld de aangevoerde en verzonden goederen bijhouden, de voorraden tellen, schade controleren en registeren, de afleveringsbonnen schrijven... Het bijhouden van handelingen en verplaatsingen gebeurt steeds meer via de computer (RF scanning). Toch is het niet voor ieder magazijn interessant (kosten versus baten) om een stock volledig geautomatiseerd te laten verlopen. In dat geval moet hij in staat zijn manueel de handelingen en verplaatsingen bij te houden.

Samenvattend:

*De **bestuurder heftruck** verplaatst en stapelt goederen op een veilige en oordeelkundige manier met behulp van een heftruck. Heftrucks worden specifiek gebruikt voor het laden en lossen in en uit stellingen en van alle mogelijke transportmiddelen zoals vrachtwagens, treinen, vliegtuigen en schepen. Voor het bijhouden van handelingen en verplaatsingen wordt steeds meer gebruik gemaakt van ICT.*

*De **bestuurder reachtruck** verplaatst en stapelt de goederen op een veilige en oordeelkundige manier in een magazijn met behulp van een reachtruck. Reachtrucks worden gebruikt voor een intensieve goederenbehandeling en in gespecialiseerde magazijnen waar de manoeuvreerruimte beperkt is. Voor het bijhouden van handelingen en verplaatsingen wordt steeds meer gebruik gemaakt van ICT.*

1.4. Doorgroeimogelijkheden

Het is duidelijk dat een autorijbewijs van een gewone chauffeur geen bestuurder heftruck/reachtruck maakt: om veilig een heftruck of reachtruck te besturen is een aangepaste opleiding en training nodig. Zo liggen de balans en het zwaartepunt van deze transportmidde-

len volkomen anders dan in een auto, zijn ze zwaarder. De beroepen zijn veiligheidsfuncties. Aangepaste opleiding en training is daarom pure noodzaak.

Veel bedrijven vragen bij indiensttreding een bekwaamheidsattest voor het rijden met een heftruck of reachtruck. Ondernemingen zorgen bij het ontbreken van het bekwaamheidsattest zelf voor een opleiding of spreken een opleidingsinstantie aan. Meestal worden handlangers opgeleid die al een tijdje in dienst zijn en die de nodige motivatie en persoonlijkheid tonen om deze toestellen te leren besturen.

Aangezien het rijden met een reachtruck door de meeste ondernemingen als moeilijker wordt aanschouwd, gaan vele ondernemingen, indien mogelijk, een werknemer in eerste instantie inzetten bij het besturen van een heftruck.

Zodra hij voldoende vaardigheid bezit met de heftruck en bovendien de nodige motivatie bezit, zal hij na een tijdje een reachtruck leren besturen. Het kan echter ook voorkomen dat hij rechtstreeks voor het besturen van een reachtruck wordt ingezet.

Vele ondernemingen streven ernaar om hun werknemers met verschillende transportmiddelen te laten rijden. Een verhoogde multi-inzetbaarheid maakt ondernemingen immers minder afhankelijk van de aan- of afwezigheid van een bepaalde werknemer. Bovendien draagt het werken met verschillende transportmiddelen bij tot een beter inzicht in de flow van goederen. Het is niet alleen het louter rijden dat belangrijk is maar evenzeer de manier van het behandelen van goederen.

De beroepen kennen een vlak loopbaanverloop en weinig of geen doorgroeimogelijkheden. Afhankelijk van de bedrijfscultuur in de onderneming kan het zijn dat hij eerst een heftruck bestuurt en pas later een reachtruck. In een latere fase van hun carrière kunnen zij doorgroeien tot magazijnmedewerker indien zij daarvoor de nodige persoonlijke motivatie en sleutelvaardigheden vertonen. In sommige gevallen groeien zij in een later fase van hun loopbaan uiteindelijk door tot magazijnier en eventueel tot hoofdmagazijnier.

Samenvattend

Pas na een opleiding als bestuurder heftruck of reachtruck kan een werknemer (bvb. een handlanger) starten als bestuurder heftruck of reachtruck. Vele ondernemingen streven ernaar om hun werknemers met verschillende transportmiddelen te laten rijden en leiden vaak extra op tot bestuurder reachtruck. Na een aantal jaren kan hij, afhankelijk van de grootte en de bedrijfscultuur, doorgroeien tot magazijnmedewerker. Later tot magazijnier en eventueel tot hoofdmagazijnier.

Dit maakt dat het mogelijk loopbaanverloop van de bestuurder heftruck/reachtruck er als volgt uitziet:

Handlanger → bestuurder heftruck → bestuurder reachtruck → magazijnmedewerker → magazijnier → hoofdmagazijnier

2. Taken en Competenties

Het takenpakket zal telkens ingedeeld worden in *voorbereidende*, *uitvoerende* en *ondersteunende* taken. De *voorbereidende* taken zijn die taken die voorafgaand aan de uitvoerende taken verricht moeten worden. Het kan onder meer gaan om het plannen van de uit te voeren activiteiten, het klaarzetten van materiaal,... . Het gaat dus heel specifiek om taken die verricht worden ter voorbereiding van het eigen werk en niet ter voorbereiding van het werk van anderen. De meeste van deze voorbereidende taken komen in alle beroepen voor.

De uitvoerende taken maken de echte kern van het beroep uit.

De ondersteunende taken zijn taken die doorheen het volledige takenpakket moeten worden toegepast en die voor de meeste beroepen gelden. Het gaat onder meer om het naleven van algemene voorschriften m.b.t. kwaliteitszorg, veiligheid en milieu.

Per taak zullen tevens de competenties vermeld worden, die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van die welbepaalde taak. Onder competenties verstaan we de reële en individuele capaciteit om kennis (theoretische en praktische kennis), vaardigheden en attitudes in het handelen aan te wenden, in functie van de concrete, dagdagelijkse en veranderende werksituatie en in functie van persoonlijke en maatschappelijke activiteiten.

In dit profiel wordt het takenpakket van een ervaren bestuurder heftruck of reachtruck toegelicht. Naast de opsomming van taken en competenties van deze ervaren beroepsbeoefenaar wordt eveneens aandacht geschonken aan de taken en competenties van een beginnend beroepsbeoefenaar. Dit geeft een indicatie van wat iemand moet kennen en kunnen na een basisopleiding.

De volgende takenclusters kunnen worden onderscheiden:

Vorbereidende taken

- Plannen en organiseren van het eigen werk (tabel 2.1.1)

Uitvoerende taken

- Controleren van de bedrijfszekerheid van de reachtruck/heftruck (tabel 2.2.1)

- Gebruiken van voorzetapparatuur (tabel 2.2.2)
- Rijden en parkeren met het transportmiddel (tabel 2.2.3)
- Opnemen, verplaatsen, stapelen en ontstapelen van de lading (tabel 2.2.4)
- Laden en lossen van externe transportmiddelen (tabel 2.2.5)
- Administratie bijhouden (tabel 2.2.6)
- Instaan voor de orde en netheid op de werkplek (tabel 2.2.7)

Ondersteunende taken

- Veiligheid (tabel 2.3.1)
- Milieu (tabel 2.3.2)

2.1. Voorbereidende taken

2.1.1 Plannen en organiseren van het eigen werk

| Taken | Beginnende beroepsbeoefenaar | | Competenties |
|---|------------------------------|--------------|--|
| | Taken | Competenties | |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Periodiek (wekelijks, dagelijks) lezen van de productieplanning | X | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen begrijpend lezen van de opdrachten in de werkinstructies ■ Kunnen opvolgen van de planning |

2.2. Uitvoerende taken

2.2.1 Controleren van de bedrijfszekerheid van de reachtruck/heftruck

| Taken | Beginnende beroepsbeoefenaar | | Competenties |
|--|------------------------------|---------------------|---|
| | Taken | Competenties | |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Garanderen van de energievoorziening. <ul style="list-style-type: none"> • (ont)koppelen van de elektrische heftruck/reachtruck aan de batterijlader • voorzien van de thermische heftruck van diesel, benzine of LPG, motorolie, water | X | X X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van een batterij en batterij-instructies voor elektrische heftruck/reachtruck ■ Kennis van de risico's verbonden aan de omgang met een batterij (zuur, ontplofing, kortsluiting) ■ Kunnen controleren van het vloeistofpeil en eventueel bijvullen ■ Kunnen aansluiten van een gasfles ■ Kennis van de risico's verbonden aan de omgang met de thermische heftruck |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ (Preventief) dagelijks onderhouden van de heftruck/reachtruck <ul style="list-style-type: none"> • herkennen van defecten aan de heftruck/reachtruck | X | X X X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Basiskennis van technische onderdelen van de heftruck/reachtruck ■ Kunnen uitvoeren van de controle volgens de checklist ■ Kunnen ontdekken van een defect ■ Kunnen omschrijven van de defecten en deze melden aan de onderhoudsdienst of verantwoordelijke |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Starten van heftruck/reachtruck | X | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen uitvoeren van de startcontrole van de heftruck/reachtruck |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Schoonhouden van de heftruck/reachtruck | X | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Periodiek (dagelijks of wekelijks) de heftruck/reachtruck schoonmaken |

2.2.2 Gebruiken van voorzetapparatuur

| Taken | Beginnende beroepsbeoefenaar | | Competenties |
|---|------------------------------|---|---|
| | Taken | Competenties | |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Bevestigen van de voorzetapparatuur: <ul style="list-style-type: none"> • mechanisch • elektromechanisch | | <p style="text-align: center;">X</p> <p style="text-align: center;">X</p> | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van de courante voorzetapparatuur: vatenklem, dubbele vorkenklem, tapijtdoorn ■ Kennis van de courante soorten goederen of ladingen en het voorzetapparaat waarmee het wordt behandeld ■ Met behulp van een collega de voorzetapparatuur kunnen bevestigen |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Werken met voorzetapparatuur | | <p style="text-align: center;">X</p> <p style="text-align: center;">X</p> | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen veranderen van het voorzetapparaat volgens het soort goed of lading dat wordt behandeld ■ Kennis van het laaddiagram ■ Kennis van de invloed van het voorzetapparaat op het evenwicht |

2.2.3 Rijden en parkeren met het transportmiddel

| Taken | Beginnende beroepsbeoefenaar | | Competenties |
|--|------------------------------|--------------|---|
| | Taken | Competenties | |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Rijden volgens de veiligheidsregels en werkinstructies | X | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van de verkeersregels (voorbeeld: maximumsnelheden op werkplek, afstand houden) ■ Kennis van de veiligheidsregels bij het besturen van een heftruck/reachtruck ■ Kennis van de bedrijfsvoorschriften voor het gebruik van een heftruck/reachtruck ■ Belast en onbelast veilig en efficiënt kunnen rijden ■ Kunnen aanpassen van de manoeuvres aan het gebruikte transportmiddel, de aard van de lading en de ruimte ■ Juist positioneren van de mast en vorken tijdens het rijden |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Veilig rijden op een helling | X | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van de lengterichting en de rijrichting bij het op of afrijden van een helling ■ Achteruit/vooruit van een helling kunnen op/afrijden van een al dan niet geladen truck |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Veilig parkeren van de heftruck of reachtruck | X | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen parkeren van de heftruck/reachtruck volgens de veiligheids- en bedrijfsinstructies (altijd met voorzetafstand omlaag) ■ Heftruck/ reachtruck zo kunnen parkeren dat hij nooit de doorgang of de veiligheidsuitrustingen belemmert ■ Heftruck/reachtruck beveiligen tegen onoordeelkundig gebruik |

2.2.4 Opnemen, verplaatsen, stapelen en ontstapelen van een lading

| Taken | Beginnende beroepsbeoefenaar | | Competenties |
|--|------------------------------|--------------|--|
| | Taken | Competenties | |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Opnemen en verplaatsen van de lading zodanig dat de heftruck/reachtruck stabiel blijft | X | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van maximum laadgewicht van de heftruck/reachtruck ■ Kunnen gebruiken van het laaddiagram ■ Kunnen nazien van de paletten en de lading of zij geen gevaar opleveren voor de stabiliteit ■ Kunnen positioneren voor de lading ■ Kunnen opnemen van de lading en ze op de rijhoogte brengen ■ Kunnen naar achter hellen van de mast indien de lading dit vereist |
| | | X | |
| | | X | |
| | | X | |
| | | X | |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Lading volgens de gebruikelijke regels stapelen op heftruck/reachtruck zodat wegglijden onmogelijk wordt | X | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van de stapeltechnieken ■ Kunnen beoordelen of de lading veilig is ■ Een lading kunnen stouwen en vastmaken ■ Kennis van de gevaren van het slecht stapelen |
| | | X | |
| | | X | |
| | | X | |

2.2.5 Laden en lossen van externe transportmiddelen

| Taken | Beginnende beroepsbeoefenaar | | Competenties |
|--|------------------------------|--------------|--|
| | Taken | Competenties | |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Laden en lossen zonder het extern transportmiddel binnen te rijden | X | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van pictogrammen en behandelingsmethodes van de goederen |
| | | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van de voorzorgsmaatregelen bij het laden van externe transportmiddelen |
| | | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen controleren of de wagon, vrachtwagen, ... volkomen is geblokkeerd (wielen, wielkeggen)⁵ |
| | | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen controleren van de laadruimte (vloer/ onderbouw) |
| | | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen controleren en melden van zichtbare gebreken van de goederen |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Laden en lossen binnen het extern transportmiddel | X | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van pictogrammen en behandelingsmethodes van de goederen |
| | | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen controleren of de wagon, vrachtwagen, ... volkomen geblokkeerd is (remmen, wielkeggen, vergrendeling) |
| | | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen werken met de laadbrug |
| | | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen controleren van de laadruimte (vloer/bovenbouw) |
| | | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen inrijden van de heftruck in het extern transportmiddel |
| | | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van de doorrijhoogte van de heftruck |
| | | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen plaatsen van de lading volgens bedrijfs- en veiligheidsvoorschriften |

⁵ Alleen bij laadbruggen

2.2.6 Administratie bijhouden

| Taken | Beginnende beroepsbeoefenaar | | Competenties |
|--|------------------------------|------------------------------|---|
| | Taken | Competenties | |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Invullen van een controleblad/ checklist/ werkfiche... | X | X X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen gebruiken van toetsenbord, muis, RF scanning ■ Kunnen invullen van een controleblad of checklist na het nazicht van de heftruck of reachtruck |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Manueel of automatisch registreren van de ontvangen, geloste, gestapelde en ontstapelde goederen | X | X X X X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van het nut van het registreren van gegevens ■ Kunnen tellen of scannen van de voorraden ■ Kunnen bijhouden van de aangevoerde, verzonden, geloste en ontvangen goederen ■ Kennis van scancode en locatienummers ■ Visueel kunnen controleren en kunnen registreren van beschadigde goederen |

2.2.7 Instaan voor de orde en netheid op de werkplek

| Taken | Beginnende beroepsbeoefenaar | | Competenties |
|---|------------------------------|--------------|---|
| | Taken | Competenties | |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Proper houden van de werkplek | X | X X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van het reinigingsplan en reinigingsproducten ■ Efficiënt kunnen schoonhouden van de werkplek ■ Kunnen melden of zelf verwijderen van olievlekken of gladde oppervlakken |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Opruimen van de werkplek | X | X X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van het reinigingsplan en reinigingsproducten ■ Kunnen reinigen en ordelijk opbergen van de eigen gereedschappen en hulpmiddelen |

2.3. Ondersteunende taken

2.3.1 Veiligheid

| Taken | Beginnende beroepsbeoefenaar | | Competenties |
|---|------------------------------|--|--|
| | Taken | Competenties | |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Veiligheidsregels toepassen | X | <ul style="list-style-type: none"> X X X X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Veiligheidsrichtlijnen naleven ■ Kennis van de persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen ■ Kunnen herkennen van potentieel gevaarlijke situaties en melden aan hiërarchische overste ■ Kunnen herkennen van de courant gebruikte veiligheidspictogrammen |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Aandacht hebben voor de beroepsveiligheid | X | <ul style="list-style-type: none"> X X X X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van maatregelen voor het beschermen van de eigen veiligheid en die van collega's ■ Kunnen toepassen van ergonomische arbeidshoudingen ■ Veilig kunnen werken met transporttoestellen ■ Kunnen raadplegen van hiërarchische overste bij twijfel of onvoorziene omstandigheden |

2.3.2 Milieu

| Taken | Beginnende beroepsbeoefenaar | | Competenties |
|---|------------------------------|--------------|--|
| | Taken | Competenties | |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Toepassen van milieuvorschriften | X | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van de gevaarsymbolen ■ Kennis van regelgeving in het bedrijf |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Sorteren | X | X X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van de aandachtspunten bij afvalpreventie ■ Kunnen opslaan van resten en afval volgens de geldende richtlijnen |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Recupereren van bepaalde materialen voor hergebruik | X | X | <ul style="list-style-type: none"> ■ Zorgen voor het hergebruik van goederen |

3. Competenties

Onder competenties verstaan we het samenhangend geheel van kennis, vaardigheden en houdingen, dat aantoonbaar ontleend is aan concrete handelingen en/of taken die voorkomen in de beroepsuitoefening van de bestuurder heftruck/reachtruck.

In dit hoofdstuk beschrijven we achtereenvolgend de algemene beroepskennis, de sleutelvaardigheden en de specifieke vereisten, waarover de bestuurder heftruck/reachtruck moet beschikken.

3.1. Algemene beroepskennis

Machinekennis

Kennis van de soorten heftrucks en hun specifieke eigenschappen. Basiskennis van technische onderdelen van het transportmiddel. Kennis van de bedieningsorganen van een heftruck/reachtruck. Kennis van de principes van de werking van een heftruck/reachtruck.

Kennis voor het controleren van de gemeenschappelijke punten voor ieder transportmiddel, onder meer: parkeer- en bedrijfsrem, verlichting, banden, hydraulische bewegingen, niveau hydraulische olie, slijtage aan de vorken, instrumentenbord, claxon, stuurinrichting, bevestiging der vorken, lekken.

Kennis voor het controleren van de specifieke punten van een thermische heftruck, onder meer: motorolie, koelwater, brandstof (benzine, diesel, LPG), startbatterij.

Kennis voor het controleren van de specifieke punten van een elektrische heftruck/reachtruck, onder meer: ladingstoestand, batterij (proper en droog), oxidatie der klemmen, niveau elektrolyet, dodemansschakelaars. Kennis van een batterij en batterij-instructies. Kennis van de risico's verbonden aan de omgang met een batterij (zuur, ontploffing, kortsluiting)

Kennis van de risico's verbonden aan de omgang met een thermische heftruck. Kunnen veilig besturen van de reachtruck/heftruck.

Kennis van gereedschappen en hulpmiddelen

Kennis van voorzetapparatuur waaronder⁶ vatenklem, vorkenklem, dubbele vorkenklem, tapijtdoorn. Kennis van soorten paletten en stellingen. Kennis van de laadbrug. Kennis van de mastuitvoeringen (Tele, NIHO, 3-voudige NIHO). Kennis van welke goederen en ladingen met welke voorzetapparaten worden behandeld. Kennis hoe het voorzetapparaat te plaatsen.

⁶ Deze opsomming is niet volledig. We hebben hier de meest voorkomende voorzetapparaten opgesomd. Daarnaast zijn er ook nog de kraanarm, de betonblokkenklem, de draaiklem, de vorkverlenging voor speciale toepassingen, ...en diverse andere voorzetapparaten die allen een zeer specifieke toepassing hebben.

Kennis van grondstoffen

Kennis van het gewicht, de samenstelling, de breekbaarheid,... van de te behandelen goederen. Kennis van de soorten goederen en ladingen op de werkplek. Kennis van verpakkingsmaterialen. Kennis van pictogrammen en behandelingsmethodes van de goederen.

Kennis van reglementering rond de behandeling van gevaarlijke goederen volgens noodwendigheden.

Kennis van veiligheid

Kennis van het begrip en inhoud van een veiligheidsfunctie. Kennis van de verkeersregels en veiligheidsregels bij het besturen van een heftruck/reachtruck. Kennis van de veiligheidsvoorschriften en pictogrammen. Kennis van de voorzorgsmaatregelen bij het laden lossen van externe transportmiddelen. Kennis van de persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen. Kennis van de bedrijfsvoorschriften voor het gebruik van een heftruck/reachtruck.

Kennis van rekenen

Kennis van het laaddiagram. Kennis van de begrippen zwaartepunt, zwaartekracht, evenredig en niet evenredig voorwerp, evenwicht, inertie, middelpuntvliedende kracht, stabiliteitsdriehoek. Kennis van de maststand ten opzichte van stabiliteit. Kennis van de invloed van zwaartekracht. Kennis de invloed van het voorzetapparaat op het evenwicht. Kennis van maximum laadgewicht van het transportmiddel. Kennis van de maximumcapaciteit van de voorzetapparaat.

Kennis goederenbehandeling

Kennis van orderpicking. Kennis van de opslag en stapeltechnieken. Kennis van efficiënte magazijninrichting. Kennis gebruik van scancode en locatienummers. Kennis van interne transportroutes. Kennis van logistiek: Kennis van magazijnbeheer (goederen in ontvangst nemen, administratie, goederen uitgeven). Voorraad bijhouden en rotatie controleren. Kennis van inventarisatiewerk. Kennis van de verschillende soorten externe transportmiddelen, soorten opleggers.

Kennis van milieu

Kennis van de gevaarsymbolen. Kennis van regelgeving met betrekking tot batterijen, ontvlambare stoffen, ...

Kennis van de aandachtspunten bij afvalpreventie.

Kennis van kwaliteitszorg

Kennis van bedrijfs- en productspecifieke kwaliteitsnormen.

3.2. Sleutelvaardigheden

Sleutelvaardigheden verwijzen naar de vaardigheden en attitudes die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van het beroep van bestuurders heftruck/reachtruck.

Onderstaande sleutelvaardigheden werden tijdens de interviews vermeld. De sleutelvaardigheden die met een sterretje (*) aangeduid zijn, werden tijdens de conferentie als zeer belangrijk beschouwd.

| Sleutelvaardigheid | Omschrijving |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Flexibel zijn* | In staat zijn om zich aan te passen aan wijzigende omstandigheden: zijn werkschema aanpassen aan wijzigende omstandigheden, bereid zijn andere eenvoudige logistieke taken uit te voeren wanneer dit wordt verwacht. Vlot naar andere opdrachten overschakelen. |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Handig zijn | In staat zijn om op een vlugge en behendige manier goederen te ordenen, te laden en te lossen. Handig kunnen omgaan met een behandelingstoestel en voorzetapparatuur. |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Kunnen omgaan met stress | Kunnen werken onder een zeker niveau van werkdruk. (tijdslimieten) |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Kwaliteitsbewust werken* | Weten aan welke vereisten een product of dienst dient te voldoen en bereid zijn zich in te spannen om tijdens de uitvoering van het werk aan de vereisten te voldoen. Bij het uitvoeren van zijn werk mag hij slechts een minimaal aantal fouten maken. Zich bewust zijn van kwaliteitseisen in verband met verpakking, stapelen en ordenen van goederen.... |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Milieubewust werken | Rekening houden met milieureglementering en –voorschriften tijdens het behandelen van goederen. |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Nauwkeurig kunnen werken* | In staat zijn een taak precies en nauwgezet te voltooien. Efficiënt laden en lossen binnen de afgesproken tijdschema's met zo min mogelijk fouten. Goed kunnen stapelen en oog hebben voor maten en gewichten. Preventieve onderhoudscontroles aan de behandelingstoestellen binnen bepaalde tijdslimieten nauwkeurig uitvoeren. |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Ordelijk en net kunnen werken | Orde, netheid en onderhoud als elementaire regels van kwaliteitswerk beschouwen. |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Rijvaardigheid aan de dag leggen* | Op een behendige, snelle en veilige manier kunnen rijden met het transportmiddel. Aandacht voor het rijgedrag op het gebied van: vooruit, achteruit, slalom, draaigedrag en bochtenwerk, passeren nauwe doorgangen, parkeren, stand vorken, hoge lading vervoeren, inschatten van ladingen, diepte en hoogte. |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Ruimtelijk voorstellingsvermogen hebben | De lading op de juiste hoogte, diepte kunnen stapelen. Kunnen plaatsen van de goederen op een palet zodat alle goederen er op kunnen en bovendien niet beschadigd raken. |

| | |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Veiligheidsbewust werken* | <p>In staat zijn om actief en pro-actief in te staan voor de veiligheid en gevaarlijke situaties voorkomen. Veilig en voorzichtig met het behandelingstoestel rijden. Veilig omgaan met allerhande voorzetapparatuur.</p> <p>De veiligheidsuitrusting en -voorschriften permanent in acht nemen. Veilig goederen laden, lossen en stouwen.</p> <p>Indien ongevallen of bijna ongevallen zich voortdoen, deze melden zodat aan de mogelijke potentiële gevaren kan worden gewerkt. (veiligheidsfunctie)</p> |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Verantwoordelijkheidszin hebben | <p>Problemen met de lading signaleren (breuk, ontbrekende items). Op een verantwoordelijke manier omgaan met het materieel, hulpmiddelen en grondstoffen. Verantwoordelijkheidszin aan de dag leggen tijdens het rijden met de heftruck of reachtruck.</p> |
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Zelfstandig kunnen werken | <p>In staat zijn om zelfstandig zonder hulp of toezicht gedurende lange tijd aan een taak te werken. Gedurende langere tijd zelfstandig verschillende laad- en losopdrachten na mekaar uitvoeren.</p> |

3.3. Specifieke vereisten

De bestuurder moet ook over een aantal specifieke vereisten beschikken voor het uitoefenen van het beroep:

- Een medisch onderzoek is nodig: een uitstekend zicht, snelle en juiste reacties zijn noodzakelijk. Het medisch onderzoek voor een bestuurder reachtruck/heftruck zal gebeuren:
 - bij indiensttreding
 - verder eenmaal per jaar
 - na elke afwezigheid van (meer dan) vier weken door ziekte of ongeval

Het advies van de arbeidsgeneesheer is bindend. Als de werknemer ongeschikt is verklaard, kan hij geen veiligheidsfunctie uitoefenen. Andere functies kunnen wel. Tegen het negatief advies is beroep mogelijk bij de Medische arbeidsinspectie.

- Een minimumleeftijd van 18 jaar is vereist voor het besturen van een hefwerktuig. Er geldt een verbod voor jongeren om gemotoriseerde transportwerktuigen op wielen te besturen (KB jongeren 3 mei 1999, BS 3 juni 1999). Het gaat om het besturen van werktuigen die bedoeld zijn voor het vervoeren, trekken, duwen, heffen, stapelen of wegzetten in stellingen van lasten van ongeacht welke aard; Met uitsluiting van de studentwerknemers zijn er afwijkingen voorzien voor jongeren jonger dan 18 jaar, onder bepaalde voorwaarden. Zo'n voorwaarde is bijvoorbeeld het bijzijn van een ervaren werknemer. Op die manier wordt vermeden dat de beroepsopleiding van de jongere in het gedrang komt.⁷
- Het Ministerie van Verkeerswezen, dienst rijbewijzen, stelt dat de heftruckbestuurder die zich op de openbare weg begeeft minimum moet beschikken over een rijbewijs C1 of C als de hoogste toegelaten massa (HTM) hoger is dan 3,5 ton en lager is dan 7,5 ton, rijbewijs C als de HTM hoger is dan 7500kg.
- Vorkheftrucks die worden gebruikt voor het trekken van aanhangwagens waarvan het gewicht hoger is dan 750 kg hebben een rijbewijs CE nodig als zij zich op de openbare weg begeven en als het voertuig niet ingeschreven is als traag rijdend voertuig.

⁷ Refererend aan art 183 quater 3. van het ARAB is het in het kader van het voorkomingsbeleid aangewezen om te vermelden dat een tewerkstelling slechts kan vanaf de leeftijd van 18 jaar. Art 1183 quater 5 "... Dit verbod vindt echter geen toepassing wanneer de werknemers van minder dan 18 jaar onder leiding en toezicht zijn geplaatst van een monitor die als opdracht heeft te waken over hun beroepsopleiding". Het KB van 13 maart 1991 (BS 19/03/1991) stelt student-werknemers gelijk met werknemers.

4. Bijzondere arbeidsomstandigheden

Typische omstandigheden waarin wordt gewerkt zijn:

- In een plaats waar goederen staan opgeslagen. Dit kan een magazijn, haven, fabriekshal zijn...Hij werkt zowel in een industrieel bedrijf, een logistiek als transportbedrijf (luchttransport, maritiem transport, transport per spoor, transport over de weg). Industrie, handel en vervoer zijn de sectoren waar de meeste vorkheftrucks operationeel zijn.
- In een volcontinu, twee- of drieploegensysteem

Tevens geven we een overzicht van een aantal beroepsspecifieke risico's en hun mogelijke preventie.

- Heftrucks/reachtrucks zijn ieder jaar betrokken bij ongevallen waardoor fysieke en materiële schade ontstaat. In de Europese Unie zijn er jaarlijks ongeveer 5500 personen betrokken bij een dodelijk ongeval op de werkplaats waarvan ongeveer één derde te wijten zijn aan transportwagens (Eurostat, 1996). De meest voorkomende oorzaken van dodelijke ongevallen zijn: verpletterd worden door een bewegend transportmiddel, personen die vallen van het transportmiddel, transportmiddelen die kantelen, personen die een vallend voorwerp van een transportmiddel op zich krijgen.

Preventie fysieke schade: diegenen die een heftruck/reachtruck besturen, moeten op een adequate manier zijn geselecteerd en getraind zodat zij zichzelf en anderen niet blootstellen aan risico's.⁸ De bestuurder is vertrouwd met de heftruck/reachtruck en de voorzetapparatuur die hij gebruikt. Een bestuurder zal moeten werken volgens de werkinstructies.

De werknemer draagt zijn persoonlijke beschermingsmiddelen: veiligheidsschoenen (op/afstappen, goed houvast op pedalen) en comfortabele, passende en niet loshangende kledij, veiligheidsgordel, eventueel handschoenen en gehoorbescherming...

Principieel mag er alleen worden gereden op wegen die vrijgegeven zijn voor heftruck/reachtruckverkeer. Enkele veiligheidsvoorzieningen aan de heftruck/reachtruck ter bescherming van fysieke schade: handrem, claxon, veiligheidskooi tegen vallende voorwerpen en stroomverbreker/dodemansknop bij elektrische transportmiddelen.

Preventie materiële schade: heftrucks/reachtrucks voldoen aan de voorgeschreven normen voor interne transportmiddelen (CE markering op vorkheftrucks en aanverwante apparatuur). Verzekeren van de veiligheid en goede staat van het materieel waarmee wordt gewerkt (opleiding en informatie, inspectie en onderhoud van: heftruck/reachtruck en voorzetapparatuur).

De omgeving waar een heftruck/reachtruck wordt ingezet, moet geschikt zijn voor het gebruik van een heftruck/reachtruck: voorzien en aangeven van duidelijk afbakende zones voor de bestuurder heftruck/reachtruck en voetganger, indien mogelijk voetgangers en

⁸ Te vermijden zijn onder meer: te snel rijden, snel vertrekken en snel remmen; kort en snel draaien, geen rekening houden met het laaddiagram, doorrijhoogte; vorken en masten slecht hanteren; passagiers meenemen op vorken, enzovoort,

transportmiddelen isoleren, zorgen voor een goede verlichting en een voldoende egale ondergrond vrij van obstakels, voldoende brede paden zodat kan gemanoeuvred worden, aanbrengen van veiligheidsborden,

Leveranciers zijn aansprakelijk voor de sterkte en kantelveiligheid van de vorkheftruck, voor de veiligheidsvoorzieningen en voor de veiligheidsinformatie. Bij de heftruck/reachtruck moeten altijd een instructieboekje en technische specificaties meegeleverd worden.

- Bepaalde heftrucks maken veel lawaai en/of werken in een lawaaierige omgeving.
Preventie: indien er geen geluidsdempende cabine wordt gebruikt, draagt de bestuurder gehoorbescherming....
- Sommige bestuurders heftruck/reachtruck moeten in bepaalde werkomgevingen verschillende temperatuurschommelingen overbruggen.
Preventie: passende kledij die isoleert tegen kou, tocht en vocht.
- Omgaan met brandstof of batterij verdient extra aandacht.
Preventie: het is verboden te roken bij nazicht of het vullen van de brandstoftank. Er is een absoluut rook- en vuurverbod op plaatsen waar accu's geladen worden en in de omgeving ervan. Een heftruck wordt nooit in de buurt van brandkranen geparkeerd omdat dit het snel ingrijpen van de brandweer kan verhinderen. De batterijvloeistof is uiterst gevaarlijk voor de ogen, huid en beschadigt kledij. Elke zuurmeting en/of toevoegen van gedemineraliseerd water vereist beschermende kledij, bril en handschoenen (zwavelzuur). Bij het wisselen van accu's moet voorzichtig omgegaan worden met de hefkettingen.
- Langdurige blootstelling aan schokken en trillingen op het lichaam kan tot gezondheidsschade leiden.
Preventie: de vloer en de bestuurdersstoel moeten in goede staat zijn. Geveerde zetels, veiligheidsgordels zijn verplicht voor een bestuurder die in de haven werkt.

5. Arbeidsorganisatie

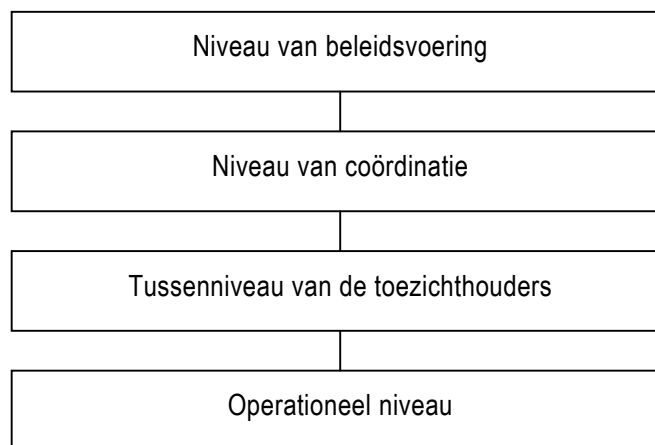
De arbeidsorganisatie wordt in de eerste plaats bepaald door de mate van automatisering. Het proces van goederenbehandeling kan tussen verschillende ondernemingen en sectoren zeer sterk variëren. Dit heeft zijn invloed op de arbeidsorganisatie. De arbeidsorganisatie kan gestructureerd zijn via het taylorstelsel of via een stelsel dat een meer polyvalente, op teamwerk gerichte, inbreng van de werknemers vereist.

De heersende organisatiestructuur wordt verder mee bepaald door de grootte van het bedrijf, de verhandelde of geproduceerde producten en de gekozen ondernemingsstrategieën. In grotere ondernemingen is het werk meestal opgedeeld en vormt het besturen van een hef-

truck/reachtruck een fulltime bezigheid. In kleinere bedrijven zullen deze bestuurders polyvalenter moeten zijn en zullen ook andere logistieke taken aan bod komen. Ook kunnen bedrijven vanuit hun specifieke bedrijfscultuur en ongeacht hun grootte bewust kiezen voor een polyvalentere benadering van beide beroepen.

Een gevolg is dat er een veelvoud aan functies zijn waarvan de inhoud naargelang het bedrijf zal verschillen. Naargelang van de heersende arbeidsorganisatie zal het hier beschreven profiel dus enger of ruimer worden en eventueel overlappingsen vertonen met andere bestaande functies.

Op het vlak van arbeidsorganisatie stellen we een grootste gemene deler voorop. Er is steeds sprake van een hiërarchisch verband tussen de functies. Afhankelijk van de grootte van de onderneming zullen al dan niet een aantal niveaus wegvallen.



Niet alleen de manier waarop de personeelsleden in het goederenbehandelingsproces zullen worden ingeschakeld, maar ook het aantal in te zetten krachten, zal sterk afhankelijk zijn van de omvang en de structuur van de onderneming. Het feit of er al dan niet in verschillende ploegenstelsels gewerkt wordt of een volcontinu systeem gehanteerd wordt, kan hier ook een rol spelen. In heel wat ondernemingen bestaan er twee wisselploegen en een nachtploeg voor de goederenbehandeling. In bepaalde ondernemingen is het vaak zo dat bepaalde ploegen slechts één grote activiteit op zich nemen. Bijvoorbeeld de nachtploeg houdt zich enkel bezig met laden. In kleine ondernemingen zullen de magazijntaken dan weer onder de hoede staan van één of twee personen als hun gewone dagtaak.

Zowel de bestuurder heftruck als bestuurder reachtruck vallen in het midden- en grootbedrijf onder de hiërarchische en functionele verantwoordelijkheid van de magazijnier of hoofdmagazijnier. Een bestuurder heftruck komt ook voor in een klein bedrijf: daar werkt hij onder de

hiërarchische en functionele verantwoordelijkheid van de patroon of directe leiding. Noch de bestuurder heftruck als bestuurder reachtruck dragen hiërarchische of functionele verantwoordelijkheid voor medewerkers.

6. Knelpunten

Ondernemingen ondervinden voor deze beroepen op diverse niveaus in het magazijn aanwervingsproblemen.⁹ Het aanwervingsprobleem is zowel kwantitatief als kwalitatief van aard.

De logistieke sector is weliswaar een erkende groeimarkt, maar kampt evenwel met een nijpend tekort aan gespecialiseerd personeel. Een belangrijk probleem is dat potentiële kandidaten niet over de nodige attesten beschikken.

Door het tekort aan bestuurders heftruck/reachtruck verzorgen vele ondernemingen in deze sector zelf, of via een erkend opleidingsinstituut, opleidingen voor bestuurders reachtruck/heftruck. Een bijkomend probleem is dat nergens in de wetgeving staat hoe een opleiding moet gebeuren noch hoelang zij moet duren.

Daarnaast wordt er meer en meer verwacht van bestuurders heftruck/reachtruck dat zij polyvalent zijn. Voor een nieuwe kracht zonder ervaring is dit niet altijd een evidentie. In een aantal ondernemingen worden bestuurders heftruck/reachtruck in zeer specifieke omstandigheden tewerkgesteld, waardoor zij nog moeten voldoen aan een aantal extra eisen. (bijvoorbeeld kunnen lossen van gevaarlijke stoffen (ADR))

⁹ Voor de sector van de metaalhandel komen uit het onderzoek 'knelpuntfuncties en vormingsbehoeften' van CEVORA in samenwerking met UPEDI het beroep heftruckbestuurder als knelpuntberoep naar voren. Dit geldt eveneens voor de sector van transport en logistiek.

7. Toekomstige evoluties

7.1. Algemeen

Integrale kwaliteitszorg wordt steeds belangrijker in alle aspecten van het modern ondernemen. Interne zowel als externe kwaliteitssystemen beïnvloeden nu reeds de wijze waarop goederen worden behandeld. Naar alle waarschijnlijkheid zal integrale kwaliteitszorg, onder meer onder druk van de concurrentie, in belang toenemen zowel vóór, tijdens en na het behandelen van de goederen. De wijze waarop de bestuurder heftruck/reachtruck de goederen doorheen het proces moet behandelen, zal hierdoor worden beïnvloed.

De toenemende aandacht van de ondernemingen voor milieu en veiligheid zal eveneens een invloed hebben op het uitvoeren van zijn takenpakket en de basishouding die van een bestuurder heftruck/reachtruck vereist wordt.

Technologische ontwikkelingen zorgen dat heftrucks/reachtrucks steeds gebruiksvriendelijker en veiliger worden. Heftrucks/reachtrucks worden vaak na een aantal jaren afgeschreven, een bestuurder heftruck/reachtruck zal zich moeten kunnen aanpassen aan de nieuwe toestellen. Daarnaast bestaat de algemene trend om thermische heftrucks te vervangen door elektrische.

De verdere ontwikkeling van informatica en warehouse-managementsystemen zullen ook invloed hebben op de omgeving waarin zij werkzaam zijn en hun werkwijze. Zo zullen bijvoorbeeld bij het uitvoeren van zijn administratieve taken handscanner, toetsenbord, muis en beeldscherm belangrijker worden. Hij gaat deze hulpmiddelen bij de goederenbehandeling vlot moeten kunnen bedienen. Door de introductie van nieuwe technologieën zoals scanning zal voorraadbeheer met minder registratiefouten verlopen. Tegelijk zorgt automatisatie ook voor een abstracter verloop van de flow van goederen waardoor voor deze beroepen inzicht in het systeem belangrijker wordt. Belangrijke vernieuwingen situeren zich daarnaast op het gebied van ergonomie aan de handelingssystemen: stoelen, scanpistolen,...

De beeldvorming van het beroep is langzaam aan het veranderen. Er zijn steeds meer vrouwen aan het werk als bestuurder heftruck/reachtruck. Dit zou een trend kunnen worden naar de toekomst.

Tenslotte verwacht men binnen de logistieke sector dat de logistieke ondernemingen groter zullen worden en dat de taakhoud zal verbreden waardoor de beroepen binnen de logistiek polyvalenter zullen moeten zijn om het breder gamma van taken aan te kunnen.

Meer en meer zullen zij ingeschakeld worden bij het:

- verpakken en herverpakken van goederen
- pre-assemblage (bijvoorbeeld voor de auto-industrie)
- uitvoeren van semi-industriële processen

7.2. Taken

Aan de hand van de bovenstaande takentabellen kunnen voor het beroep van bestuurder heftruck/reachtruck de volgende trends in het takenpakket verwacht worden. Trend verwijst hier zowel naar het toenemend als afnemend belang van bepaalde taken in de toekomst. Daarnaast kunnen ook geheel nieuwe taken aan bod komen. In dit beroepsprofiel zijn geen afnemende trends waar te nemen.

| |
|--|
| Toenemende trend (taak wordt belangrijker in de toekomst) |
|--|

- | |
|---|
| <ul style="list-style-type: none"> ■ De taken van de tabellen: administratie bijhouden, veiligheid, milieu |
|---|

7.3. Competenties

| |
|---|
| Toenemende trend (competentie wordt belangrijker in de toekomst) |
|---|

- | |
|--|
| <ul style="list-style-type: none"> ■ De competenties van de tabellen: administratie bijhouden, veiligheid, milieu |
|--|

8. Beroepsfiches

| Bestuurder heftruck (M/V) | |
|---|---------------------------|
| ANDERE MOGELIJKE BENAMINGEN Heftruck chauffeur, | NIET VERWARREN MET |
| CLUSTER Dit beroep is onderdeel van de beroepencluster bestuurder heftruck/reachtruck | |
| OMSCHRIJVING Hij verplaatst en stapelt goederen op een veilige en oordeelkundige manier met behulp van een heftruck. Heftrucks worden specifiek gebruikt voor het laden en lossen in en uit stellingen en van alle mogelijke transportmiddelen zoals vrachtwagens, treinen, vliegtuigen en schepen. Voor het bijhouden van handelingen en verplaatsingen wordt steeds meer gebruik gemaakt van ICT. | |

| TAKEN |
|---|
| <ul style="list-style-type: none"> ■ Plannen en organiseren van het eigen werk ■ Controleren van de bedrijfszekerheid van de heftruck ■ Gebruiken van voorzetapparatuur ■ Rijden en parkeren met het transportmiddel <ul style="list-style-type: none"> ● Rijden volgens de veiligheidsregels en werkinstructies ● Veilig rijden op een helling ■ Opnemen, verplaatsen, stapelen en ontstapelen van een lading: <ul style="list-style-type: none"> ● Opnemen en verplaatsen van de lading zodanig dat de heftruck stabiel blijft ● Lading volgens de gebruikelijke regels stapelen op heftruck zodat wegglijden onmogelijk wordt ● Stapelen en ontstapelen met een heftruck ■ Laden en lossen van externe transportmiddelen ■ Administratie bijhouden: <ul style="list-style-type: none"> ● Invullen van een controleblad/ checklist/werkfiche... ● Manueel of automatisch registreren van de ontvangen, geloste, gestapelde en ontstapelde goederen. ■ Instaan voor de orde en netheid op de werkplek ■ Instaan voor de veiligheid: <ul style="list-style-type: none"> ● Veiligheidsregels toepassen ● Aandacht hebben voor de beroepsveiligheid |

| |
|--|
| <p>COMPETENTIES</p> <p>KENNIS</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennis van gereedschappen en hulpmiddelen: kennis van de courante voorzetapparaten, kennis van de laadbrug ■ Kennis van goederenbehandeling: kennis van scancode en locatienummers ■ Kennis van grondstoffen: kennis van de soorten goederen en ladingen op de werkplek. ■ Kennis van kwaliteitszorg: kennis van bedrijfs- en productspecifieke kwaliteitsnormen. ■ Kennis van rekenen: kennis van het laaddiagram, kennis van de invloed van het voorzetapparaat op het evenwicht. ■ Kennis van richtlijnen betreffende milieu, hygiëne, veiligheid en gezondheid ■ Kennis van de heftruck: voor het controleren van de bedrijfszekerheid van de heftruck (via checklist) |
| <p>SLEUTELVAARDIGHEDEN</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Flexibel zijn ■ Kwaliteitsbewust werken ■ Nauwkeurig kunnen werken ■ Rijvaardigheid aan de dag leggen ■ Veiligheidsbewust werken |
| <p>SPECIFIEKE VEREISTEN</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Medisch onderzoek ■ Minimumleeftijd van 18 jaar is vereist voor het besturen van een hefwerktuig. |
| <p>OPLEIDING EN ERVARING</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Het is een veiligheidsfunctie, een bekwaamheidsattest voor het rijden met een heftruck is nodig ■ Ondernemingen zorgen zelf voor een opleiding of spreken een opleidingsinstantie aan. |
| <p>TEWERKSTELLINGSMOGELIJKHEDEN</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ In een magazijn, haven, fabriekshal, ... ■ Hij werkt zowel in een industrieel bedrijf, een logistiek als transportbedrijf (maritiem transport, luchttransport, transport per spoor, transport over de weg). Industrie, handel en vervoer zijn de sectoren waarde meest vorkheftruck operationeel zijn. |
| <p>DOORGROEIMOGELIJKHEDEN</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Het beroep kent een vlak loopbaanverloop. ■ Mogelijke doorgroei: handlanger → bestuurder heftruck → bestuurder reachtruck → magazijnmedewerker → magazijnier → hoofdmagazijnier |
| <p>ARBEIDSORGANISATIE</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Wordt bepaald door de mate van automatisering. ■ Het proces van goederenbehandeling kan tussen verschillende ondernemingen en sectoren zeer sterk variëren |
| <p>ARBEIDSSOMSTANDIGHEDEN</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ In een volcontinu, twee- of drieploegensysteem |

KNELPUNTEN

- Potentiële kandidaten die niet over de nodige attesten beschikken.

TOEKOMSTIGE EVOLUTIES

- Interne en externe kwaliteitssystemen beïnvloeden de wijze waarop goederen worden behandeld.
- Technologische ontwikkelingen die zorgen dat heftrucks steeds gebruiksvriendelijker en veiliger worden.
- De verdere ontwikkeling van informatica en warehouse - managementsystemen zullen invloed hebben op de omgeving waarin zij werkzaam zijn en hun werkwijze.

| | |
|--|---------------------------|
| Bestuurder Reachtruck (M/V) | |
| ANDERE MOGELIJKE BENAMINGEN | NIET VERWARREN MET |
| Bestuurder reiktruck | |
| CLUSTER | |
| Dit beroep is onderdeel van de beroepencluster bestuurder heftruck/reachtruck | |
| OMSCHRIJVING | |
| Hij verplaatst en stapelt de goederen op een veilige en oordeelkundige manier in een magazijn met behulp van een reachtruck. Reachtrucks worden gebruikt voor een intensieve goederenbehandeling en in gespecialiseerde magazijnen waar de manoeuvreerruimte beperkt is. Voor het bijhouden van handelingen en verplaatsingen wordt steeds meer gebruik gemaakt van ICT. | |

TAKEN

- Plannen en organiseren van het eigen werk
- Controleren van de bedrijfszekerheid van de reachtruck
- Gebruiken van voorzetapparatuur
- Rijden en parkeren met het transportmiddel
 - Rijden volgens de veiligheidsregels en werkinstructies
 - Veilig rijden op een helling
- Opnemen, verplaatsen, stapelen en ontstapelen van een lading:
 - Opnemen en verplaatsen van de lading zodanig dat de reachtruck stabiel blijft
 - Lading volgens de gebruikelijke regels stapelen op reachtruck zodat wegglijden onmogelijk wordt
 - Stapelen en ontstapelen met een reachtruck
- Administratie bijhouden:
 - Invullen van een controleblad/ checklist/werkfiche...
 - Manueel of automatisch registreren van de ontvangen, geloste, gestapelde en ontstapelde goederen.
- Instaan voor de orde en netheid op de werkplek
- Instaan voor de veiligheid:
 - Veiligheidsregels toepassen
 - Aandacht hebben voor de beroepsveiligheid

COMPETENTIES**KENNIS**

- Kennis van gereedschappen en hulpmiddelen: kennis van de courante voorzetapparaten, kennis van de laadbrug
- Kennis van goederenbehandeling: kennis van scancode en locatienummers
- Kennis van grondstoffen: kennis van de soorten goederen en ladingen op de werkplek.
- Kennis van kwaliteitszorg: kennis van bedrijfs- en productspecifieke kwaliteitsnormen.
- Kennis van rekenen: kennis van het laaddiagram, kennis van de invloed van het voorzetapparaat op het evenwicht.
- Kennis van richtlijnen betreffende milieu, hygiëne, veiligheid en gezondheid
- Kennis van de reachtruck: voor het controleren van de bedrijfszekerheid van de reachtruck (via checklist)

SLEUTELVAARDIGHEDEN

- Flexibel zijn
- Kwaliteitsbewust werken
- Nauwkeurig kunnen werken
- Rijvaardigheid aan de dag leggen
- Veiligheidsbewust werken

SPECIFIEKE VEREISTEN

- Medisch onderzoek
- Minimumleeftijd van 18 jaar is vereist voor het besturen van een hefwerktuig.

OPLEIDING EN ERVARING

- Het is een veiligheidsfunctie, een bekwaamheidsattest voor het rijden met een hefwerktuig is nodig
- Ondernemingen zorgen zelf voor een opleiding of spreken een opleidingsinstantie aan.

TEWERKSTELLINGSMOGELIJKHEDEN

- Vooral in magazijnen van bedrijven.
- Hij werkt zowel in een industrieel bedrijf, een logistiek als transportbedrijf (maritiem transport, luchttransport, transport per spoor, transport over de weg). Industrie, handel en vervoer zijn de sectoren waarde meest reachtrucks operationeel zijn.

DOORGROEIMOGELIJKHEDEN

- Het beroep kent een vlak loopbaanverloop.
- Mogelijke doorgroei: handlanger → bestuurder heftruck → bestuurder reachtruck → magazijnmedewerker → magazijnier → hoofdmagazijnier

ARBEIDSORGANISATIE

- Wordt bepaald door de mate van automatisering.
- Het proces van goederenbehandeling kan tussen verschillende ondernemingen en sectoren zeer sterk variëren

ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN

- In een volcontinu, twee- of drieploegensysteem

KNELPUNTEN

- Potentiële kandidaten die niet over de nodige attesten beschikken.

TOEKOMSTIGE EVOLUTIES

- Interne en externe kwaliteitssystemen beïnvloeden de wijze waarop goederen worden behandeld.
- Technologische ontwikkelingen die zorgen dat reachtrucks steeds gebruiksvriendelijker en veiliger worden.
- De verdere ontwikkeling van informatica en warehouse - managementsystemen zullen invloed hebben op de omgeving waarin zij werkzaam zijn en hun werkwijze.

Verklarende woordenlijst

- ARAB Algemeen Reglement voor Arbeidsbescherming, is een bundeling van reglementen die de betrekking regelt tussen werkgever en werknemer op het gebied van welzijn en veiligheid. Door de Europese eenwording krijgen de lidstaten steeds meer te maken met Europese Richtlijnen die men moet vertalen in Nationale regelgeving. Om een vlotte integratie van deze richtlijnen mogelijk te maken zal het ARAB op den duur geherstructureerd worden in een nieuwe Codex over het welzijn op het werk.
- Gesteunde stapelaar De tanden zijn boven de steunarmen geplaatst. Deze stapelaar is al of niet uitgerust met een zit- of staanplaats voor de bediener. Aangezien de lading zich boven de steunarmen bevindt, beschikt dit type transportmiddel over een grote stabiliteit.
- Tele Mastuitvoering. Deze mast schuift uit zodra de vorken omhoog worden gebracht. Er is geen vrije heffing
- Niho Mastuitvoering. Een hefmast met grote vrije heffing voor werk onder bijvoorbeeld een lage zolder
- 3-voudige Niho Mastuitvoering; Een drievoudige mast met vrije heffing voor extreem hoge hefhoogte en tegelijkertijd een lage doorrijhoogte
- Zwaartepunt Aangrijpingspunt van de zwaartekracht die op het voorwerp inwerkt

Lijst van organisaties en bedrijven die deel uitmaakten van de conferenties ‘Bestuurder heftruck/reachtruck’

| | |
|---|--|
| Compensatiefonds voor Bestaanszekerheid voor de Haven van Zeebrugge | De heer Guy Benedictus, sectorconsulent Vlaamse Kusthavens (Cewez vzw) |
| Jungheinrich n.v. Het Opleidingscentrum Hout (OCH) | De heer Dominiek De Nys, Coördinator Opleidingen Haven Zeebrugge De heer Benjamin Cleynen, preventieadviseur De heer Peter Deryckere, opleidingsconsulent |
| SAV | Mevrouw Ingrid Vancraeynest, adjunct secretaris generaal SAV beroepsorganisatie transport en logistiek |
| Het Sociaal Fonds voor het goederenvervoer en aanverwante activiteiten voor rekening van derden | Mevrouw Rita Boutens, directeur |
| Paritaire technische commissie metaal | De heer André Defoort, algemeen adviseur AGORIA Oost- & West-Vlaanderen De heer Martin Van Cauwenbergh, adviseur ABVV Metaal De heer Yves Vergeylen, verantwoordelijke functieclassificatie ACLVB De heer Leo Vermeulen, stafmedewerker studiedienst ACV Metaal |

Bijlage: Voorbeeld controlekaart eigen onderhoud rollend materiaal

| KONTROLEKAART EIGEN ONDERHOUD ROLLEND MATERIEEL | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|------|---|---|
| Machinenummer | | | | | Week | | |
| DAGELIJKS NAZICHT BELANGRIJKE FUNCTIES | | | | | | | |
| OMSCHRIJVING TAAK | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 |
| 1. Wielen | | | | | | | |
| 2. Vorken | | | | | | | |
| 3. Kettingen / leidingen | | | | | | | |
| 4. Nazicht electrolietpeil | | | | | | | |
| 5. Beschadigingen / lekken | | | | | | | |
| 6. Voetrem | | | | | | | |
| 7. Handrem | | | | | | | |
| 8. Rijlichten | | | | | | | |
| 9. Klaxon | | | | | | | |
| 10. Dodemansschakelaars | | | | | | | |
| 11. Bedieningsschakelaars | | | | | | | |
| 12. Naam | | | | | | | |
| Stand teller dag 1 | | | | | | | |
| OPMERKINGEN | | | | | | | |

Material Processing - Versie 02 07.07.97

Bronnen – Literatuurlijst

Interviews

De heer Rudy Bellekens, Opleidingscentrum voor Havenarbeiders vzw, Antwerpen

De heer Benjamin Cleynen, Preventieadviseur, Jungheinrich n.v, Heverlee

De heer Pieter Dhaese, Human Resources Manager, Katoennatie, Sint – Amandsberg

De heer Eddy Goelen, Warehouse manager, Furness Logistics, Sint – Amandsberg

De heer Bart Herregods, sectoraccountmanager, VDAB, Brussel...

Documenten

BOHETS, W., Delaruelle, D. Ergonomie van de vorkheftruck, checklist van de bestuurderscabine.

CEVORA- UPEDI. (2000). Knelpunctfuncties en vormingsbehoeften (voor arbeiders en bedienden). Een onderzoek bij uitzendconsulenten. Brussel: CEVORA

EUROSTAT. (1996). Les accidents de travail dans Union européenne en 1996, Statistiques en brèf, Thème 3 – 4/2000. Brussel: Eurostat

GROEP JOSI. Preventiedienst – Opleiding richtlijnen voor de bestuurders van heftrucks – management verliescontrole. Brussel: JOSI.

Malfait, D. (1996). Het opstellen van een beroepsprofiel, het proces van A tot Z. Leuven: HIVA.

SERV (1998). Onderzoek naar de kwalificatiebehoeften voor de beroepencluster goederenbehandeling. Brussel: SERV.

SERV (1999). Onderzoek naar de kwalificatiebehoeften voor goederenbehandeling in de sector van het goederenvervoer. Brussel: SERV.

SERV (2000). Handleiding beroepenstructuren en beroepsprofielen. Brussel: SERV.

VDAB(2001). Training en opleiding: heftruckbestuurder. Brussel: VDAB.

VDAB (2000). Analyse vacatures '99 – Deel 1, 2, 3. Brussel: VDAB.